Ч. 185 (13.730). Львів, понеділок 16. липня 1934. Opłata pocztowa opłacona ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Президія УНДО й УПР про теперішне положення.

УКРАЇНСЬКОМУ ГРОМАДЯНСТВУ Й УКРАЇНСЬКІЙ МОЛОДІ ПІД ЗРІЛУ РОЗВАГУ.

Президія Українського Національно-Демократичного Обєднання і Президія Української Парляментарної Репрезентації на спільному засіданні в дні 13. липня 1934 р. у звязку з політичним положенням західних українських земель і в звязку з останніми подіями, приняли одноодушно такі постанови:

1) Стверджується, що під впливом шкідливої, безвідповідальної і безконтрольної діяльности конспіративної Організації Українських Націоналістів (О. У. Н.) анархізується, атомізується і забагнюється щораз більше внутрішне українське життя. Події на останньому сокільському здвизі є пророчистим доказом цього. Засада перманентної національної революції, акти індивідуального терору, а зокрема в останньому часі, як це виходило би з заяви міністра справедливости, вбивство міністра внутрішніх справ, та акти саботажів як засоби боротьби у службі цієїж засади, стосовані через О. У. Н. наносять необчислимі шкоди життю і розвиткові української нації. Втягання нелітньої молоді в підпілля, стосування неморальної засади, що всі засоби є добрі в боротьбі зі своїми і чужими, довели до розкладу і повної анархізації самого підпілля. Масове самовинищування молоді, без ніякої користи для нації в теперішности та зі шкодою для неї у майбутньости, поширення провокації — отсе страшні жалюгідні наслідки діяльности О. У. Н. Поведінка ОУН утруднює, а то й унеможливлює конструктивну працю українських освітніх, господарських і політичних організацій, йде на руку польським екстермінаційним течіям у відношенні до українського народу і веде націю на небезпечний шлях політики катастроф. Діяльність ОУН є з національного погляду позбавлена всякого політичного змислу та є в своїх наслідках шкідлива.

2) Закладається рішучий протест проти нагінки частини польської преси, відповідальних польських чинників і деяких польських політичних діячів на ціле українське громадянство, яка змагає до того, щоби відповідальність за вчинки одиниць чи конспіраційної організації ОУН перекинути на господарські й освітні українські установи, на греко-католицьке духовенство, чи на загал української молоді. Перекидання збірної відповідальности за вчинки одиниць чи конспіративних організацій на суспільні верстви чи установи змагає до розвалу цілого українського леґального організованого життя, що в свою чергу сходиться із політикою і тактикою ОУН, щоби втягнути ціле українське громадянство у вир підпольної боротьби.

3) Взивається всіх українських громадян освідомлювати молодь про шкідливість діяльности тієї підпольної організації, цій діяльности протиставитися та її поборювати, зберігти в нинішні важкі часи спокій та рівновагу духа, не відтягатися від громадянської праці та ще дужче обєднатися біля свого національно-політичного проводу. Провід здає собі вповні справу з того, що важкі умовини нашого життя вимагають від громадських працівників великого гарту духа, бож треба великої політичної зрілости і розваги, щоби настрої нашого громадянства, зокрема нашої молоді, виявлялися не в актах розпуки, але в конструктивній праці. Цього гарту духа і цієї зрілости ми вимагаємо і ждемо від громадянства, а рівночасно перестерігаємо його перед усякими нерозважними вчинками, які під теперішню хвилину можуть принести необчислимі шкоди українському народові.

Львів, 13. липня 1934.

ПРЕЗИДІЯ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНО-ДЕМОКРАТИЧНОГО ОБЄДНАННЯ:

Д-р Дмитро Левицький, голова, Василь Мудрий, о. Леонтій Куницький, інж. Юл. Павликовський, Гринь Тершаковець — заступники голови; Володимир Целевич і д-р Любомир Макарушка — секретарі.

ПРЕЗИДІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПАРЛЯМЕНТАРНОЇ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ:

Пос. д-р Дмитро Левицький, голова; сен. д-р Антін Горбачевський, пос. д-р Володимир Загайкевич, пос. Остап Луцький — заступники голови; пос. Дмитро Великанович — секретар.

Д-р В. Залозецький у президента міністрів Румунії.

Перед замкненням сесії рум. парляменту явився президент Української Нац. Партії д-р *В. Залозецький* у президента міністрів *Татареску*, щоб обговорити всі справи, порушені в меморандумі, який передано йому в Чернівцях. На трьох пекучих справах спинилася розмова: 1) Навчання української мови; 2) Поновні іспити для учителів і професорів та 3) Вивласнення парцелі гр.-кат. церкви в Чернівцях.

Президент міністрів відповів, що введення української мови в аналітичну програму неможливе з огляду на те, що аналітична програма є для всіх шкіл у Румунії, але над справою буде ще радити рада міністрів в осени.

Іспитами з румунської мови й опікою над рум. елементом хоче уряд направити кривду, заподіяну рум. народові Австрією. (Як ми приходимо терпіти за кривди, заподіяні Австрією?! — Ред.).

Щодо вивласнення площі, то президент міністрів говоритиме про цю справу з єпископом, якому підлягає гр.-кат. парохія. („Рада“).

Надзвичайна сесія сойму у вересні.

З Варшави повідомляють, що урядові кола скличуть сойм і сенат на надзвичайну сесію вже у вересні ц. р. Надзвичайна сесія буде присвячена зміні конституції. Над ухваленим проєктом конституції в соймі в дні 26. січня ц. р. радитиме біля двох тижнів сенат, а опісля законопроєкт конституції зі змінами сенату ухвалить дефінітивно сойм. Таким чином буджетова сесія відбулась би нормально.

Осудили промову мін. Ґебельса.

БЕРЛІН, 14. 7. ПАТ. Союз закордонних журналістів у Берліні на надзвичайних зборах осудив промову Ґебельса, яку він виголосив через радіо 10. липня ц. р. Збори ствердили, що цю промову осудила опінія цілого світу. Далі закордонні журналісти підкреслили, що їхні інформації про події в Німеччині є правдиві і вірогідні.

Нова шпигунська афера у Франції.

З Мецу повідомляють, що політична поліція викрила велику шпигунську аферу. У Форбах арештувала влада двох шпигунів, німця Шнайдера і француза Кенеля, які працювали для Німеччини. Оба арештовані признались, що хотіли прослідити до подробиць лянцюг прикордонних твердинь Франції. Шнайдер був приятелем провідника націонал-соціялістів у басейні Сари Станіоля, а Кеннель теж працював для гітлерівців у басейні Сари.

Збіжевий монополь у Чехословаччині.

(Кореспонденція з Чехословаччини.)

Прага, липень 1934.

Вже в найближчих днях мають у Чехословаччині завести збіжевий монополь. Виключне право купувати збіжа, продавати його млинам та встановляти ціни і то лише в межах, визначених державою, буде мати одинока, спеціяльно до того покликана установа. Ціна пшениці має хитатися в межах від 170 до 190 чес. кор., а ціна жита від 130 аж до 145 чес. кор. З цього має хлібороб дістати за пшеницю 158—178 ч. к., а за жито 118—133 ч. к. Решта має йти на покриття видатків довозу, платні комісіонерам і закупцям установи, а 1 ч. к. має дістати установа як прибуток від кожних 100 кг. пшениці чи жита. Хліборобам не буде вільно продавати збіжа нікому іншому, тільки цій монопольній установі. Торговля мукою й іншими мливарськими продуктами буде й далі вестися з вільної руки.

Заведення такого монополю це безперечно дуже цікавий експеримент у господарському житті такої держави, як Чехословаччина і які він буде мати наслідки нині ще тяжко сказати. На кожний випадок є це дуже різка зміна в дотеперішній господарській політиці ЧСР і не менше ризиковний крок, коли взяти під увагу, що тут йде про найважніші харчові продукти найширших мас населення.

Само собою, що найскорше і найсильніше відчують заведення такого монополю дотеперішні торгівці збіжам. Правда, їх в ЧСР не було так багато, але все таки буде їх декілька тисяч і всі вони, поскільки не стануть працівниками нової монопольної установи, будуть мусіти шукати собі якогось іншого варстату праці. Зате зростуть помітно впливи аграрних спілок, які через свою централю візьмуть визначну участь у монопольному капіталі. Та ще важнішим питанням, яке вяжеться з заведенням такого монополю, є питання його корисности чи шкідливости для самих таки хліборобів і взагалі для рільництва. Хто знає відносини хліборобського господарства в ЧСР, для того нема ніякого сумніву, що для малих і середніх хліборобів такий монополь не буде мати великого значіння, особливож цього року. Врожай цього року буде в ЧСР багато гірший, ніж минулого. А й пашні є менше. Це значить, що малі, а навіть і середні хлібороби не будуть продавати так багато збіжа, як минулими роками. Крім цього багато хліборобів у ЧСР має збіжа лише стільки, скільки їм вистарчає на власний прожиток. Але зате цей монополь буде мати для них велике значіння, коли вони будуть

примушені купувати муку чи інші млинарські вироби, бо ці вироби, поскільки вони не увійшли до монополю, певно вдорожіють.

Під цим оглядом заведення збіжевого монополю в ЧОР має і для нас свій інтерес, бо є небезпека, що він може ще погіршити і так вже дуже тяжке положення наших беземельних і дрібноземельних братів із Закарпаття. З такої самої точки погляду сподіючись вдорожіння муки та хліба, дуже критично ставляться до заведення монополю теж чехословацькі соціялістичні партії. Міське населення, що в подавляючій більшости складається з робітництва і дрібного урядництва, докучливо відчує нову хвилю дорожні і то саме в найважніших продуктах свого щоденного життя, а коли ще до того взяти під увагу теперішні низькі заробітні платні, велике ще число безробіття і далі тріваючий брак варстатів праці, то здається там, що побоювання соціялістичних партій, що збіжевий монополь ще збільшить загальну кризу і обнизить життєву стопу широких мас населення, є вовсім оправдані. На думку декого і сама держава приносить зі свого боку великі жертви для збіжевого монополю. Передовсім держава втратить податки від дотеперішніх торговців збіжа, а крім цього держава має зобовязатися до поруки біля 60-ти, а то й більше міліонів чес. кор. Приклонники монополю кажуть, що держава не має при цьому ніякого ризика, але якщо від держави жадається якоїсь поруки, то це значить, що якесь ризико все таки є. Ці міліони на запоруку держава мусить вставити до свого буджету, а що цей буджет не сміє і на майбутній рік бути вищий, ніж був цього року, то це значить, що держава мусить ці міліони на чомусь заощадити. Соціялісти кажуть, що це заплатять ті верстви населення, які будуть тепер більше платити за муку і за хліб. Скористають зі збіжевого монополю лише ті, що продають збіжа, тобто великі землевласники. Вони дістануть за збіжа більше, ніж діставали за нього від 1930. р. У 1930. р. середня ціна пшениці виносила 160 чк., а середня монопольна ціна буде виносити 150 чк. Так теж є і з ціною жита. Для великих землевласників збіжевий монополь несе зі собою збільшення цін аж на 10 до 20 відсотків. І як кажуть чеські соціялісти діється це тоді, коли загальний дохід населення держави є цього року два рази менший, ніж 1930. р. Коли ж до того ще порівняти монопольні ціни збіжа в ЧОР зі збіжевими цінами в інших державах то виходить, що Чехословаччина буде, здається, мати найвищі ціни пшениці на світі. В Югославії, наприклад, продається пшениця з цьогорічного збору за 65 кч.

Як бачать наші читачі експеримент заведення збіжевого монополю дійсно дуже цікавий, а тому то ми й пишемо нині про нього і то не тільки з журналістичного обовязку, але й тому, що він торкається одної частини наших братів хліборобів.

М. Н.

Німеччина виступає проти геґемонії Франції.

БЕРЛІН, 14. 7. ПАТ. Вчора звився британський амбасадор Ерік Фінс у міністерстві закордонних справ і вручив мін. Нойратові документ з проєктом договору східного Льокарна, який устійнили мін. Саймон з мін. Барту у Льондоні. Німецьке Інформаційне Бюро оголосило комунікат з гострою критикою цього проєкту, який тісно звязує договір у Льокарно з 1925 р. плянованим договором східного і середземноморського Льокарна та Лігою Націй. Цей проєкт східного Льокарна є нічим іншим тільки військовим договором, який в дійсности має заступити ґарантії Ліґи Націй для французьких союзників у східній Европі. Цей проєкт підриває дотичні постанови Ліґи Націй і тому женевська установа втратить остаточно вплив на хід подій. Проєкт обмежує поведінку держав у тих випадках, які схочуть розвязати у правній площині міжнародні конфлікти. Проєкт східного Льокарна виходить з того заложення, що Німеччина вернеться до Ліґи Націй. Тому реформа Ліґи Націй доконче потрібна, бо у противному випадку Ліґа Націй стане тереном невідкличної геґемонії Франції. І в майбутньому дійде до того, що всі події залежатимуть від Франції та СССР. В Европі запанує військова політика, політика доконаних фактів. Ціла німецька преса гостро критикує демарш британського уряду. „Дойче Альґемайне Цайтунґ“ пригадує, що договір між Німеччиною і Польщею на 10 років змінив відносини на краще і розділяв напружені відносини в Европі.

Головний секретар УНДО Володимир Целевич про жидівсько-українські відносини.

Розмова представника краківського сіоністичного щоденника „Нови Дзеннік“ із секр. В. Целевичем.

Краківський сіоністичний щоденник „Нови Дзеннік“ у 190 числі приніс розмову свого політичного репортера з головним секретарем УНДО п. Володимиром Целевичем на тему жидівсько-українських взаємин. На вступі до тієї розмови редакція щоденника зазначує, що має намір перевести цілу низку таких розмов з відповідальними діячами українських політичних організацій. Розмова з п. Целевичем, яку далі передруковуємо є першою з цього заповідженого циклю.

Точкою виходу моїх розмов — пише представник „Н. Дз.“ — є справа антисемітизму та відношення української суспільности до цієї справи.

Посол Целевич говорить на вступі коротко:

— **У. Н. Д. О. осуджує антисемітизм.**

— Що Пан Посол розуміє в такому випадку під антисемітизмом? — питаю.

Целевич: — Під антисемітизмом розумію стихійну й расову ненависть до жидів. **Серед українського населення немає антисемітизму.** Найкращим доказом цього є факт, що в часі соймових виборів у 1922 і в 1928 р. був можливий на Поліссі й на Волині виборчий бльок українців зі сіоністами. Як відомо, цей бльок здобув у 1922 р. велику побіду.

— Пане После! — кажу. — Одначе ніхто не заперечить, що від деякого часу зростають серед українського населення антисемітські настрої...

Целевич: — Можу погодитися з Вами, що істнує деяка нехіть до жидів, але я не назвав би того антисемітськими, але протижидівськими настроями (!).

— Ми жиди, не бачимо в цьому окресленні практичної різниці. У боротьбі з нами номенклятура не відограє жадної ролі. Є цікаве, що й мої пізніші співрозмовці підчеркували також вислів „протижидівські настрої“, — відхрещуючися від антисемітизму.

— Чим отже, Пане После, пояснюєте цей зріст протижидівських настроїв?

Целевич: Слідуючі конкретні обставини викликують протижидівські настрої серед українського населення в Польщі:

а) Вбивство отамана Петлюри Шаломом Шварцбартом, а спеціяльно те, що в часі розправи оборона обвинувачувала цілий український нарід, його армію і вождів за погроми жидів, політичний розголос наданий цій справі жидівською і большевицькою пресою, а вкінці роблення зі Шварцбарта жидівського національного героя.

б) У політичній боротьбі, яка кипить на всіх ділянках суспільного життя між українцями і поляками, жиди займають щораз більше здекляроване польонофільське становище, становище вороже емансипації українського народу (напр. шкільний плебісцит, самоуправні вибори).

в) Активна участь жидів у большевицькій ерархії на Вликій Україні, русофілізм жидівського населення, яке там живе та форсована большевиками рільнича кольонізація на полудневих українських землях.

г) До зросту протижидівських настроїв причинюються також справи господарські. Частина жидівського населення по селах визискує фінансово українське населення лихвою у спосіб, що колідує навіть з карним кодексом (процес у Звенигороді) та експлоатує українське село під господарським оглядом. Назагал жиди займають просто вороже становище до господарської емансипації українського народу.

г) Пресова кампанія жидівських кол в анґлійській і жидівській пресі у справі т. зв. протижидівських саботажів українського населення у Східній Галичині. Українці бачать у тій акції злу волю жидів і бажання шкодити українцям в опінії світу.

П. Целевич говорить далі:

Відомости про т. зв. протижидівські саботажі по українських селах, які появилися в анґлійській і жидівській пресі є або просто брехливі, або сильно і тенденційно переборщені. Ми прослідкували докладно всі факти, які подала анґлійська преса і ствердили, що більша частина тих фактів взагалі не заіснувала. Були справді спорадичні випадки протижидівських ексцесів, але ці факти слід зачислити не на рахунок антисемітизму, але на рахунок штубацтва або звичайної особистої ворожнечі. Можливо, що вони повстали на тлі конкуренції. Ці факти в ніякому випадку не дають підстави обвинувачувати українську суспільність в антисемітизмі. Подрібне обговорення вище згаданих випадків мало місце в цілому ряді статтей на сторінках нашого щоденника „Діло“.

* * *

Мушу признатися, що такої характеристики жидівства я не надіявся від політика, що неґує антисемітизм. Так обширною низкою гріхів обдарив нас лише марш. Матвій Ратай у пропамятному інтервю, уділеному тому, що пише ці рядки. Дивно, що багато закидів українського провідника покривається з закидами польського політичного діяча.

Свою відповідь на повищі закиди по адресі жидівського населення я замкнув в короткому представленню:

— Не наміряємо ґльорифікувати Шварцбарта. Одначе треба вміти вчутися в причини, які спонукали цей страшний вчинок людини, яка особисто перейшла цілу мартирольоґію погромів, за які ціла опінія робить відповідальним отамана Пелюру. А лучення в якусь спільну кампанію жидівської і.. большевицької преси, не може зовсім причинитися до злагіднення тієї драстичної справи.

— Закидаєте нам, Пане После, що займаємо щораз більше польонофільське становище, становище вороже емансипації українського народу. Цей закид мусимо рішуче відкинути. Наша доля ставить нас між молотом і ковалом. Не хочемо вязатися з ніякою частиною населення проти другої. Маємо власні, життєві національні інтереси, за які мусимо тяжко боротися. Хіба не вяжете, Пане После, загалу жидів зі жмінкою асимілянтів і карієровичів.

Факт шкільного плебісциту, де жидівські діти декляруються за польською мовою, а не за українською, не повинен Вас, панове, дякити. Ви не повинні також вязати цього факту з якоюсь злогадною акцією жидів, спрямованою проти українського шкільництва, і мови навчання в сільській школі. Не могучи вписати жидівської деклярує мову державну.

Справа самоуправних виборів — є замітом, який нас сильно переймає. В містах ми не вязалися ніколи з ніким проти українців. Йдемо все самостійно до виборів. А коли на селі лучається часом факт спільної тактики з поляками, — то велику ролю відіграють тут специфічні обставини сільського життя, де респект перед гранатовим мундуром сторожа безпеки, від якого торговець сильно залежить — відіграє більшу ролю від усяких моментів політичного характеру.

Помимо найліпшої волі не можу назвати факту обвинувачування нас у большевизмі — „дружнім замітом“. Лучення жидів з комуніс-

тами жидівського походження насуває сумні рефлексії про доцільність того лучення. Щож жиди мають спільного з комуністами? Пану Послові певно відомо, що подібно, як українці — ведемо боротьбу з комунізмом. То наш ворог. Так як і Ваш. Заміт про комунізм, інспірований і кермований жидами — не звучить реально в устах демократа. Подібно, як напр., заміт про жидівську масонерію. Львину частину большевицького руху на Україні творять українські ренегати. А що жидівські неофіти змогли там вибитися на верх завдяки своїм спосібностям — то обяв, якого не можна хіба підтягати під назву зорганізованої акції жидівського народу.

Говорите дальше, Пане После, що жиди займаються по селах лихвою та визискують фінансово українське село. Мій Боже! Що ми маємо спільного з тим усім. Лихварські гієни находяться всюди. Це є шумовиння, поставлене поза борт громадянства. „Жидівський“ лихвар не визискує специяльно українця. Він визискує також жидівського купця.

— Болить нас заміт, що жиди відносяться вороже до господарської еманципації українського народу. Ми є народом, що сам будиться до самостійного життя — і маємо повне зрозуміння для еманципаційних стремлінь українського народу. Але що іншого, коли ця еманципація прибирає супроти жидів характер екстерінаційної акції.

— Гасло „свій до свого“ є все рівнозначне з бойкотом когось другого. У цьому випадку не будемо висувати анальогії. Не можемо дозволити собі на люксус аналізування, чи це гасло випливає з чесних інтенцій, чи з егоїстичних причин. Мусимо стояти передовсім на сторожі інтересів нашого народу. І тому мусимо вважати гасло „свій до свого“ за таке, що вдаряє в ті інтереси.

— Не повинен Вас, Панове, страхати факт т. зв. зангерівської акції. Ви твердите, що воно є сильно переборщене. Одначе є сумне, що в українському селі могло трапитися хочби 1—17 те, про що писав п. Занг.

Стільки, Пане После, відносно жидівських гріхів.

— А яке становище займають українські провідники супроти тих „спорадичних“ виявів антисемітизму

Целевич: — Українські відповідальні чинники, як також українська прилюдна опінія осудила й осуджує ті виступи сільської молоді, а політичні й освітні діячі та духовенство протиставляться на місцях тим виступам та антисемітизмові. Отже немає найменшої причини до побоювань масових протижидівських виступів по українських селах.

Розмова переходить на тему гітлеризму. Посол Целевич стверджує, що гітлеризм повстав на ґрунті стихійної реакції німецького націоналізму проти версайського трактату і є передовсім яскравою формою німецького імперіялізму.

На питання про відношення українців до гітлеризму відповідає мій співрозмовець:

— Наше відношення до гітлеризму, як взагалі до поодиноких европейських держав — залежить від того, як дані держави відносяться до ідеї відновлення української держави. Не знаємо офіціяльного становища уряду до тої справи і тому не можу Вам нічого конкретного сказати про наше відношення до Німеччини.

— А що думаєте, Пане После, про боротьбу жидів з Гітлером?

— Заняті своїми власними справами, не вникаємося в подробицях боротьби жидів з Гітлером. Безоглядно осуджуємо пристосовувані державою засоби боротьби зі своїми громадянами за їх національні змагання, також осуджуємо засоби, яких вживає гітлеризм у боротьбі з жидами. При цій нагоді мушу звернути увагу, що опінія світа, реагуючи на засоби боротьби, які пристосовує Гітлер супроти жидів, не реагує на большевицькі страхіття на Україні, на голодову смерть міліонів українців і на масовий, незнаний досі в історії світа терор большевицького уряду у відношенні до українського народу.

— Яке є відношення УНДО до сіонізму?

— УНДО симпатизує зі стремліннями жидівського народу, спрямованими до відбудови жидівської держави в Палестині, симпатизує зі сіонізмом. Натомість наше відношення є негативне — подібно як і до всяких національних асиміляцій — до асиміляції жидівського народу і в висліди асиміляції на ширші розміри не віримо.

— Як на Вашу думку — повинні уложитися українсько-жидівські взаємовідносини?

Целевич: — Українсько-жидівські відносини уложаться корисно для обох сторін лише тоді, коли жиди, що живуть на українських землях, признають державницькі змагання українського народу — і віднесуться до них позитивно. Всяке інше становище жидів мусить викликати загострення тої справи, мусить викликати тертя й антаґонізми.

* * *

На цьому я закінчив першу розмову на тему, порушену в заголовку.

Лібер Крумгольц.

ЗАВВАГА РЕДАКЦІЇ „НОВОГО ДЗЄННІКА“.

У своїй останній заяві говорить п. Целевич, що „українсько-жидівські відносини уложаться корисно для обох сторін, лише тоді, коли жиди, які живуть на українських землях, признають державницькі змагання українського народу й віднесуться до них позитивно, — всяке інше становище жидів мусить викликати загострення тої справи, тертя й антаґонізми“.

Ясно, що того роду поставлення справи визначним українським політиком перечеркує зовсім всякі його попередні заяви дотично річевого і льояльного відношення до жидівської справи на землях, замешкалих в більшости українцями.

Як уже слушно згадав наш співробітник, якому п. Целевич був ласкавий уділити інтерву, жидівська політика не лучиться з жадною частиною населення проти другої частини населення. Це є наша політика цілковитої національної самостійности, подиктована нашою специфічною ситуацією супроти двох інших національних суспільностей, побіч яких і з якими живемо на даній території. Кожний, хто в той або в інший спосіб хоче нас примусити чи переконати до покинення цієї нашої політичної платформи — не лише прямує до позискання нас для політики своєї суспільности, але рівночасно і вимагає, щоби ми заняли становище проти політики другої суспільности. Це є річ зовсім ясна і проста, а лише треба дивуватися українським політикам що не можуть чи не хочуть вчутися в наше положення й зрозуміти нашу специяльну ситуацію „поміж молотом і ковалом“.

Відновлять будинок Метрополитен Опери.

НЮ ЙОРК, 26. червня. (Вл. кор.). Будинок Митрополитен Опери, положений при Бродвею і 40 вул. в Ню Йорку, буде відреставрований цього літа коштом 600.000 дол. Перед 50 роками був це наймодерніший театральний будинок в Америці, а тепер дуже перестарілий. Найважніша частина, сцена, була перемінювана кілька разів, але лише частями і то в міру нових винаходів. Головно міняли електричні прилади. Коли ж перед кількома тижнями пожежний інспектор перейшов основно всі закамарки, завважав, що багато з тих додатків противиться законам та міським приписам. Щоб цьому зарадити, треба було виробити плян направи і він досягнув цифри півтора міліона дол. Одначе підприємство не має стільки грошей і тому поробить лише найконечніші направки, а крім цього зробить деякі зміни на фронті будинку — все те коштом понад пів міл. дол. Метрополитен Опера гостила також і український народній балет Василя Авраменка перед двома роками, тому багато українців знає і сцену і салю цієї опери. В ній навіть дошки на сцені показались тепер за тонкі і сцена буде цілковито відновлена.

В. Британія та Італія піддержують пляни Франції.

ВЕЛИКА ПРОМОВА МІН. САЙМОНА.

Льондон, 14. 7. ПАТ. Мін Саймон виголосив у палаті громад велику промову про закордонну політику. Мін. Саймон обговорив висліди нарад з мін. Барту. Заявив, що В. Британія піддержує пляни Франції, які опираються на таких чотирьох засадах, а саме: 1) на взаїмних правах, обовязках і рівности держав, які підпишуть договір взаїмної допомоги; 2) Німеччина підпише договір взаїмної допомоги; 3) СССР приступить до Ліги Націй; 4) договір взаїмної допомоги і розброєння творять нерозривну єдність.

Мін. Саймон у кількагодинній промові піддержував повищі чотири засади і доказував, що СССР не може залишитися поза системою договорів взаїмної безпеки. В. Британія противиться союзам, які ділять Европу на табори. Одночасно згадав, що Франція прирікла признати Німеччині рівноправність на розбройній конференції. Міністер заявив, що британські амбасадори в Берліні та Варшаві повідомили вже про становище В. Британії уряди обох цих держав, які є найбільше зацікавлені східним Льокарном. В. Британія погодиться загарантувати східні кордони Німеччини і західні кордони СССР. Вкінці заявив, що Італія піддержує становище Вел. Британії.

ЗАЯВА МУСОЛІНІЯ.

РИМ, 14. 7. ПАТ. Агенція Стефані оголосила такий комунікат: Договір взаїмної допомоги з розмовах мін. Барту зі Саймоном у Льондоні основно змінився. Давніше цей договір був звернений проти Німеччини. Тепер вже немає цього протинімецького вістря. Договір в рівній мірі бере під увагу кордони Франції і Німеччини на заході і кордони Німеччини та СССР на сході. Таким чином цей договір признає рівні права Німеччині, яка боролася за рівноправність. Італія, яка не має безпосередніх інтересів на тих кордонах, тільки зацікавлена укладом сил в Европі, йде тим самим шляхом, що В. Британія. Італія не бере на себе ніяких нових обовязків, крім тих, які випливають з договору в Льокарно. Італія піддержує основно змінений договір взаїмної допомоги тому, бо він зближений до засад італійської політики. Всеж таки рішаюче слово матимуть безпосередньо зацікавлені держави.

ВДОВОЛЕННЯ ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ, 14. 7. ПАТ. Промова міністра Саймона викликала велике вдоволення у Франції. Згода Вел. Британії на приступлення СССР до Ліги Націй викликала не менше вдоволення французького уряду. У Парижі переконані, що після підписання договору взаїмної допомоги дійде до заключення розбройної конвенції.

По заяві міністра справедливости Міхаловського.

Голоси польської преси.

Мало є справ, які найшли би такий голосний відгомін у польській пресі, як відома заява мін. Міхаловського. Справа середовища, в якого вийшло вбивство, зачіпила в ментальности польської преси звязану з нею цілість української проблеми і в тій справі вважали своїм обовязком забрати голос всі польські табори й орієнтації, очевидно, насвітлюючи і саму проблему й підхід до неї зі свого боку. Та абстрагуючи від цього, ці голоси такі цікаві, що не занотувати їх і не передати до відома Читачів, був би з журналістичного боку непростимий промах.

*

У скалі цих голосів польської преси, з яких два навели ми вже вчора, найвищий тон тримає, як звичайно, ендецька преса. Львівський її фронтовик, відомий *„Курер Львовскі"* обговорює заяву мін. Міхаловського аж у двох числах. В першому, з 13. ц. м. він, обговоривши подробиці замаху, стверджує, що здавна „ми мали рацію", коли передбачували джерело злочину і занавначивши, що

„відповідю за вбивство мін. Перацького було створення концентраційних таборів, так, як вислідом вбивства бл. п. Голувка було проголошення наглих судів",

пробує в імені польської опінії відмітити, що

„якщо з українського середовища вийшли два великі вбивства (залишаючи за боці ряд менших вбивств, замахів, насиль і саботажів, що не найшли в міродатних колах належного відгомону), то вони повинні бути точкою виходу деяких доручень і посунень специфічного характеру: специяльне середовище злочину вимагає окремих зарадних засобів"

а на думку „Курера"

„ніщо так не успокоювалоб і не давалоб сатисфакції польській громадській думці", як „потрактування всіх справ, звязаних з викритим середовищем і справцями вбивства польського міністра, на окремій площині, що охоплювалаб під кожним оглядом зльокалізований комплект проблем".

Як уявляє собі це „потрактування" „Курер Львовскі", це читаємо зі слідуючого його числа:

„Не репрезентуємо думки урядових сфер — заявляє „Курер Львовскі". — Ми опозиція до уряду і своїми противниками вважаємо цілий проурядовий табор... не є ми теж таким орґаном, щоби... іґнорувати сучасну політичну систему, що видає — такі гіркі овочі",

а зложивши таку заяву, бавиться „Курер" у громогласного пророка й заповідає:

„Українська проблема пучнявіє й набирає на динаміті. Цю проблему має в себе не тільки Росія, Польща й Румунія: має вже її і Чехословаччина й то не тільки на Закарпатті, але навіть на Словаччині.

Отже треба собі виразно сказати, що боєвий українізм у Польщі змагає при допомові дуже реальних засобів відібрати Польщі *дуже важні територіяльні області та завдати польському народові кріваві удари, що підважують його самостійність і незалежність*". (Підчеркнення „Курера"). Ми є вже в часі війни".

Далі йдуть відомі пісоньки про те, що „Польща не може відступити й не відступить ані пяди землі, яку має, нікому, а тимбільше українцям", відомі історичні виводи про 1340 рік та погроза, що

„в тій хвилині живе і працює на тій землі багато польського народу, якого з тієї землі *виекстермінувалиб у найлячніший спосіб* (підчеркнення „Курера"), якби будьколи, хочби на короткий час, мав тут запанувати українець".

Зробивши цим настрій, „Курер Льв." пече на ньому свою печеню, що запобігти цьому може тільки „паньство народове", бо „санаційний табор до цього не здібний" і кінчить свою „печеню" так:

„Якщо так дальше піде, діждемося ще одного козацького бунту. А тоді країна буде зруйнована ще гірше, як Україна за часів Хмельницького. Вогнем і мечем будуть мусіти поляки знищити всі гнізда сепаратизму, усе те, що будується сьогодні при польській толеранції або й допомові. А якою ціною це станеться, про те краще не говорити".

Це, розуміємо, вміти робити настрої!

*

Ендеки з *„Ґазети Варшавскої"* підійшли до справи української проблеми трохи холодніше від своїх львівських побратимів. Вони обмежилися тільки до ствердження, що

„східні й південні землі творять перехідний тип. і є польською цивілізаційною областю", та що потравневі уряди довели до того, що „польські чиновники віпхнено до підрядної ролі, а на їх місце ввійшли тріюмфально українські чиновники й почали широку політичну й господарську акцію, спрямовану в польський характер країни".

„Держава — пише „Ґаз. Вар." — мусіла відповісти на ту акцію репресіями. Але репресії мають до себе те, що в найкращому разі лікують вияви хороби, не ліквідуючи глибших причин. Ті причини є й далі і спричинюють щораз частіше запальні стани на тілі руського громадянства. Поправа цього стану прийде щойно тоді, коли польському елементові буде привернена його історична роля й уможливлена широка діяльність, яка змагає до всесторонньої орґанізації життя країни.

Державна адміністраційна політика мусить бути зістроєна з тією суспільною діяльністю, але на інших ніж досі основах, бо ці виявилися хибними й недоцільними. Думаємо, що на цій дорозі треба шукати розвязки труднощів, які насуває руська справа і звязана з нею українська проблема. Ці труднощі великі, сьогодні навіть дуже великі".

Як на ендеків і як на вступну статтю у „Ґазеті Варшавскій", дуже поміркованю.

*

Але ендеків одних і других перейшов хто — наш львівський „Век Нови". Він запінено пише:

„Потворний замах на міністра Республики у столиці держави — це визов, на який треба відповісти так міцно, щоби обиджена гідність держави дістала повну сатисфакцію. Рука справедливости мусить виловити виновників і сягнути аж до самого дна того гнізда, з якого в сумерках конспірації виходять молоді адепти терору на доручені їм польські станиці й поширюють пожежі і вбивства".

Відповідальність за те, не може обмежуватися, на думку „Веку Нового" (15. VII.), до самого ОУН і його таємних керманичів.

„Співвідповідальне є теж українське громадянство, що не вміє опанувати ситуації й не хоче позбутись свого протипольського становища. На деннім порядку є прикривання ідеольоґії ОУН плащем духовної ряси нижчого, безкритичного духовенства, що відправляє замовлені конспіраторами богослуження й освячує мимохіть в очах маси ті вчинки ОУН, які з погляду права й релігії є злочином. Сини багатьох леґальних діячів є у рядах ОУН. Працівники леґальних освітніх, культурних та економічних установ працюють часто водночас під землею, роблячи часто ті інституції бастіонами замаскованої нелеґальної роботи. Це не пустословні закиди, а факти, добре відомі українським керманичам, які вже явно пишуть про те, що ОУН розгалузилась. Коли цілий український орґанізм диготить з кипіння, а держава з залізною безоглядністю сягає по зарадні засоби, видно пасивність, що є каригідна".

„Бо виключно ідеольоґічна боротьба добра на українському внутрішньому фронті. А українці мусять тямити, що є громадянами держави, з якою мусять, оскільки хочуть свого розвою, активно працювати. Про якийсь приязний акт з боку держави нема мови так довго, як довго стріли терористів будуть давати напрямні розвоєві польсько-українських взаємин. Нема мови про нормальне життя, поки відповідальне і критичне українське громадянство буде толерувати терор й робитиме іґрашку зі свого відношення до держави. Скидання зі себе відповідальности після кожного акту злочину — це тільки пасивний марш на володі тайних диріґентів. Ніхто не повірить довше, що українські керманичі не мають засобів вкоротити ці підземні сили, які пхають цілий нарід і молодь в нещастя. Чейже в багатьох своїх внутрішніх справах мають вони таку міцну екзекутиву, що вищать з місця шкідливих для себе людей та почини. Самі мусять теж задушити конспірацію й вирвати її з корінням, бо інакше їх вина буде очевидна".

Живцем викраяне з ендецького „Курера Львівського", але ні! й ендеки так не пишуть. Це пише орґан масового читача — аполітичний.

*

Спокійний тон у поглядах на цілу справу вбивства й української проблеми зустрічаємо тільки в консервативному „Часі". Він пише:

„Ясно — факт, що українські терористи не тільки продовжують свою кріваву роботу, але зуміли перенести її у серце держави — не веселий. Але на кожний випадок відрадне те, що в Польщі є тільки один осередок терориму, що немає їх кілька.

Устійнення середовища вбивника повинно викликати консеквенції й у відношенні до цього середовища й у відношенні до тих середовищ, які у світлі заяв п. Міхаловського, зі злочином на особі бл. п. Перацького не мали нічого спільного.

Якщо йде про українців, то з подвійною конечністю накидається безоглядне винищення ОУН. До цього все чесне українське громадянство мусить приложити руку.

Ясно, що нашої української політики не можна обмежувати до самого винищування ОУН, бо витереблення тероризму є вступною передумовиною всякого на широку міру закроєного пляну діяльности в тій царині.

Стільки „Час" у своїй вступній статті, що має заголовок „Вбивник".

Нова українська станиця у Львові.

„Око", мистецько-керамічна робітня Сергія Литвиненка.

Наш загально знаний мистець-скульптор Сергій Литвиненко, автор нагробника на могилі незабутнього Івана Франка, зорганізував при величезному накладі праці при вул. Потоцького 58а мистецько-керамічну робітню під назвою „ОКО". Робітня відкрита з метою очищення народніх керамічних стилів, зокрема гуцульського, від усяких немистецьких впливів та введення нових, наддніпрянських мотивів і зразків керамічного мистецтва, особливож полтавських, київських і чернигівських.

Власником і керманичем робітні є п. С. Литвиненко. Тепер попри керамічні вироби для масового збуту йде в робітні праця над стилевими печами по зразкам видатного, нині вже покійного, гуцульського кераміка Бахмінського. Ці печі оригінальні не тільки рисунком кафлів, але й формою. Робітня розвиває свою діяльність уже пів року. Досі випустила вона на ринок багато (приблизно 100 форм) гуцульських і полтавських зразків кераміки.

Робітня приміщена у чотирьох великих убікаціях і має дві муфлеві печі. Працюють там три кваліфіковані і загально відомі в тій ділянці фахівці-гончарі та декоратори під технічним проводом п. Михайла Лукіяновича. Крім того заняті там у характері малярів та рисівників молоді сили, переважно з покінченою середньою освітою.

Перші прегарні випуски керамічних виробів „ОКА" можна оглядати не тільки в робітні, але й у книгарні Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові та в крамниці „Пласт" при Сикстуській вулиці. Робітня організує збут своїх мистецьких виробів у всіх важніших осередках Галичини та поза нею, а також старається запевнити собі збут і за кордоном.

Обовязком наших торговельних кол і цілого українського свідомого громадянства є підтримати матеріяльно і морально цю нову станицю нашого мистецького промислу. А це тим більше доцільне і вказане, що мистецьким керманичем підприємства є такої міри мистець як Сергій Литвиненко.

В. К.

За океаном.

Український легіон у Канаді. — Перша сотня карабінерів.

Канадійська Січова Організація ввійшла тепер у порозуміння з Командою Канадійської Армії, Дистрикт ч. 10 та організує першу українську сотню вінніпеґських карабінерів.

Українські карабінери матимуть усі права й обовязки нарівні з канадійською міліцією. Всі вписані переходитимуть постепенно вишколи: піхотний, скорострільний, сиґналізації та інші потрібні курси. Здібніших будуть висилати на старшинські курси. В міру чисельного зросту українських карабінерів подумається і про окремий крій уніформи для цієї частини. З початком червня пічнеться вже регулярний військовий вишкіл. Вправи відбуватимуться наразі раз у тиждень у військових бараках, під фаховим проводом інструктора українця п. С. Білинського. Кожний українець до 40 року життя має нагоду вступити у члени цієї сотні.

Присуд у процесі за атентат
у большевицькому консуляті.

РЕПЛІКА ПРОКУРАТОРА І ОБОРОНЦІВ.

Після промов оборонців забрав голос вдруге прокуратор, який згадав про заяву мін. Міхаловського в справі вбивства мін. Перацького. Прокуратор домагався покарання підсудних.

Обор. д-р С. Шухевич висловив жаль, що прокуратор користується для своїх цілей заявою міністра, хоча цієї справи правосильно ще суд не осудив. Дотепер був такий звичай, що тільки на основі правосильних присудів складано заяви про осуджені справи.

Обор. д-р Л. Ганкевич пригадав, що не говорив начеби тільки польський професор приходив до філії державної з українською мовою навчання з револьвером у кишені. Ні! Куріння і пиття осудив у своїй промові не тому, що це державний польський монополь. Навпаки, оборонець заявив, що виступив би теж проти куріння і пиття серед молоді, колиби це був український монополь в імя здоровя і духового розвитку молоді. Вкінці заявив, що не військові зачіпно-відпорні союзи створять з Польщі велику державу, але тільки вільна і незалежна Україна, як про це пише „Бунт Млодих", незалежний орган проурядової молоді.

ВЕРДИКТ СУДДІВ ПРИСЯГЛИХ.

Після вияснення предсідником законних приписів присяглі судді пішли на нараду, яка тревала три години. Щойно в год. 11-ій вечором відчитав провідник суддів присяглих вердикт, яким потверджено поставлені питання до 12-ох підсудних майже одноголосно, а заперечено вину тільки двох підсудних: Івана Гуменного та Володимира Сахрина.

ПРИСУД.

На основі вердикту трибунал по тригодинній нараді засудив: 1) **Миколу Лемика на 6 років вязниці** (кара для нього має тільки теоретичне значіння, бо Лемика засудив наглий суд на досмертну вязницю за вбивство секретаря большевицького консуляту Майлова); 2) **Володимира Нидзу на 14 років**; 3) **Володимира Маєвського на 10 років**; 4) **Дмитра Мирона на 7 років**; 5) **Ярослава Штойка на 5 років** 6) **Василя Безхлібника на 4 роки**; 7) **Ярослава Гайваса на 2 роки**; 8) **Андрія Лудина на 5 років** 9) **Ярослава Петеша на 4 роки**; 10) **Юліяна Заблоцького на півтора року**; 11) **Івана Захаркова на 3 роки** і 12) **Богдана Лаврівського на півтора року.** Підсудних Івана Гуменного і Володимира Сахрина трибунал звільнив від вини і кари. Всім засудженим зачислив трибунал слідчий арешт і засудив на втрату громадянських прав від 6 до 10 років.

Ширіть наш часопис!

ПРАВНІ ПОРАДИ.

Новий кодекс про зобовязання.

IV

НЕРОЗРИВНІСТЬ ДОГОВОРУ.

Важний договір обовязує безоглядно діючі особи і не вільно опісля від нього відступити, хочби навіть одній з діючих осіб був дуже невигідний, або ця діюча особа могла понести втрату. Коли діюча особа не доповнює свого обовязку і друга діюча особа поносить втрату, тоді може домагатися винагороди шкоди. Тоді діюча особа, яка завинила, відповідає усім своїм майном, теперішнім і майбутнім та своїми правами до інших осіб. На випадок її смерти друга діюча особа може доходити своїх прав на залишенім маєтку. В засаді відповідальність майном за виконання обовязків з договору є необмежена. Одначе закон знає теж обмежену відповідальність.

І так член кооперативи з обмеженою відповідальністю відповідає тільки до висоти уділу: одного або 2-ох, 3-ох і т. д. Далі хто купує підприємство без одночасного зобовязання сплатити довги цього підприємства, відповідає солідарно з давним власником підприємства за його довги найвище новопридбаним підприємством. Але й тут закон вимагає, щоби новий власник знав про істнування довгів або повинен знати (стаття 188 § 1). Є це т. зв. цивільна відповідальність.

ВІДСТУПЛЕННЯ ВІД ДОГОВОРУ.

За згодою обох діючих осіб можна все відступити від договору за винятком подружжя. В деяких випадках закон дозволяє відступити від договору без згоди одної з діючих осіб, а саме:

1) *Коли* **одна з діючих осіб не сповняє наложеного на неї договором обовязку, хоча друга визначила їй додатковий речинець.** Колиж вартість договору сягає понад 1000 зол., тоді треба визначити додатковий речинець на письмі;

2) При точно умовлених речинцевих договорах невиконання обовязку до означеного речиння дає право відступити від дальшого виконування договору (стаття 251 § 1);

3) При договорах, де спізнене виконання наложеного обовязку не дає вже другій діючій особі ніякої користи, напр. шлюбна одіж, доставлена після вінчання (стаття 251 § 2);

4) Коли припадок унеможливив виконання обовязку після заключення договору. Але якщо діюча особа сама спричинила з розмислом припадок, тоді друга діюча особа може відступити від договору і домагатися ще відшкодування (стаття 252);

5) З приводу таких фізичних і правних прикмет, які внеможливлюють виконання договору;

6) Вільно теж відступити від договору одній або обом особам, якщо так умовилися при заключенні договору (статті 76—79).

Вкінці при взаїмних договорах одна з діючих осіб може здержатися з виконанням обовязку, доки друга діюча особа не виконає свого обовязку (статті 215—217).

ІНШІ ДЖЕРЕЛА ЗОБОВЯЗАНЬ.

Як уже відомо з попередніх статтей зобовязання повстають зі згоди найменше двох осіб. Діючі особи постановляють одна другій щось дати, щось зробити і т. д. Крім згоди діючих осіб, джерелом зобовязань бувають теж людські вчинки, з якими закон звязує повстання зобовязань: 1) поладнування чужих справ без уповажнення; 2) безправне збогачення; і т. д.

ПОЛАДНУВАННЯ ЧУЖИХ СПРАВ БЕЗ УПОВАЖНЕННЯ.

Хто поладнує чужі справи без уповажнення відповідає заступленому за всі наслідки. Закон засадничо забороняє втручатися до чужих справ. Всі правні акти такого самовільного заступника не накладають на заступленого ані на третю особу ніяких обовязків так довго, доки заступлений не затвердить, не погодиться на них. І тому закон накладає обовязок на такого самовільного повновласника повідомити чимскорше заступленого і ждати від нього вказівок. До того часу самовільний повновласник поладжує тільки необхідні справи. Зі своїх вчинків мусить скласти докладний звіт заступленому. Доки не одержить повновласти від заступленого його заступати, обовязаний докінчити розпочату справу. Коли такий самовільний заступник придбав користь заступленому і кермувався згідно з його здогадною волею, має право домагатися звороту всіх пожиточних видатків з відсотками. Колиж такий самовільний повновласник втручається до справ заступленого проти його волі, тоді не має права домагатися звороту своїх видатків та ще відповідає за всяку шкоду. На домагання заступленого має привернути все до первісного стану, а колиб воно було неможливо, заплатити відшкодування. Вклади може собі забрати, якщо це можливе, без дальшої шкоди.

Одначе хто ратує чуже добро з небезпеки, має право домагатися звороту необхідних видатків, хочби навіть його ратунок був безуспішний. Зате відповідає за очевидне недбальство.

Хто у спільній небезпеці добровільно або примушений поніс втрату може домагатися від всіх осіб, які з того скористали, рівномірного звороту тієї втрати.

Помер большевицький амбасадор у Франції.

ПАРИЖ, 14. 7. ПАТ. Нині помер на рака у Парижі большевицький амбасадор Валеріян Довгалевський у 49-ому році життя. Перед війною студіював у Франції на політехніці. Після закінчення студій працював у більших електротехнічних фірмах. До Росії повернув після революції в 1917. р. В 1924. р. призначено його послом у Швеції, в 1927. р. у Токіо, а 1928 р. у Парижі. Довгалевський підписав у 1932 р. договори про ненапад і торговельний з Францією. Довгалевський був третім в черзі большевицьким амбасадором у Парижі після Красіна та Раковського.

Заповідає швидкий поворот монархії в Німеччині.

НЮ ЙОРК, 27. червня. (Вл. кор.) Від трьох днів появляються в ґазеті „Ню Йорк Пост" статті, писані сензаційно бувшим секретарем Гялмара Шахта, теперішнього президента Німецького Державного Банку, Йоганнесом Штелем. Штел був арештований з хвилиною приходу до влади Гітлера в Німеччині, але втік з табору інтернованих та опинився в Америці. Він удержує звязки з ворогами Гітлера і те, що він пише, оперте на достовірних джерелах.

Він каже таке:

Владі Гітлера вже приходить кінець. За кілька тижнів прийде цілковита переміна в німецькій державі. Уступить президент Гінденбурґ, а на його місце прийде реґент. Реґентом може стати сам Гітлер, хоч не виключена можливість, що прийде бувший німецький кронпрінц, найстарший син цісаря Вільгельма, або хтось з його внуків. Канцлером стане Франц фон Папен і тоді прийде зміна режи-

Всі вісти, які приходять телеграфічною дорогою з Німеччини про зміни в політичнім укладі, це вже наслідок того пляну, про який говорить Штел. Все те робить Франц Тиссен, у якого руках половина фінансових підприємств Німеччини. Йому до помочі стане Гялмар Шахт, теперішній справжній економічний диктатор Німеччини. Тиссен використав Гітлера і тепер уже його не потребує. Тиссен переконав Гінденбурґа що Гітлер мусить бути канцлером. Гітлер зробив усе, чого від нього хотів Тиссен і тому Гітлер вже непридатний Тиссенові. Це була боротьба Тиссена з другим економічним потентатом Німеччини, Вольфом. Тиссен витрав.

Наслідки перевороту в Німеччині будуть такі (каже Штел):

Жиди дістануть назад свої громадянські права, бойкот Німеччини буде відкликаний, німецький уряд розпічне приязні взаємини зі Совітами.

Великий політичний процес у Станиславові.

ТРИНАЦЯТИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

ДАЛЬШІ ЗІЗНАННЯ СВІДКІВ.

Св. Ян Дерень, ком. поліції в Надвірній зізнає під присягою, що ще заки арештовано підсудних у селі Пневі, дістав інформації, що на терені повіту Надвірна мають відбутися саботажі, тому й зарядив гостре поготівля. На запит оборонця д-ра Олесницького, від кого дістав цю інформацію і чи в цій інформації були вичислені прізвища підсудних, свідок заслонюється урядовою тайною, тому оборонець ставить внесок звернутись до команди поліції в Станиславові, щоб вона звільнила свідка від цієї тайни.

Св. Леон Дригайло, постер. з Надвірної, зізнає, як арештував другу групу підсудних за Пневом та заявляє, що підс. Гоголь йшов разом з підс. Явничем.

З черги переслухано ще раз на внесок прокуратора свідків **Яніну Форикевіч і Яна Мазака,** арештованих у попередніх днях на суд. салі. Свідок Яніна Форикевіч зізнає, що до зложення неправдивих зізнань намовила її Емілія Форикевіч з припоручення д-ра Лабія.

Обор. д-р Олесницький: Як казала вам зізнавати Емілія Форикевіч?

Св. По своєму сумлінню.

Зновуж свідка **Яна Мазака** нібито намовили зізнавати неправду під погрозами два молоді люди, яких назвищ не хоче виявити, бо вони грозили йому ножами. Неправду зізнав у тому, що рішуче заявив, що підс. Гоголь сказав йому, що їде до Битькова, а в дійсности підс. Гоголь йому цього не говорив.

Св. Станислав Когийчук зізнає, що в поїзді видав один білет для двох пасажирів, яких пізнає в підс. Морозі та Заставецькому.

Св. Йосиф Чуйко, ревідент, зізнає, що підс. Гайдюк всів до поїзду на перестанку Персенківка і купував білет у поїзді. Підс. Гайдюк перечить цьому, зазначуючи, що білет купував у Львові на головному двірці.

Св. Михайло Джигіта зізнає, що був при арештуванні підсудних у Пневі. Одначе тепер не пригадує собі навіть нікого з підсудних і не може їх пізнати. На запит предсідника, підсудних та оборони відповідає стеоретипно: „Не пригадую собі". Тому на внесок прокуратора відчитано зізнання цього свідка.

Прокуратор ставить запит до підс. Явнича, чи він знає постерункового Потерала, на що Явнич відповідає, що не знає.

Св. Броніслав Потерало, постер., зізнає, що він саме придержав 12 прогульковців у Пневі. Дальше категорично твердить, що знає підс. Явнича і часто з ним говорив. Підс. Явнич заперечує, щоб говорив зі свідком по 1926 році.

Обор. д-р Бих до свідка: Скажіть під присягою, чи підс. Явнич був вашим конфідентом? Тут паде на нього таке підозріння.

Св.: Ні.

Св. Тадеуш Слотвінський, поліц. агент, зізнає незаприсяжений, що переводив ревізію в наплечнику Явнича і найшов у ньому 9 бранзінгів та одну гранату.

Св. Юзеф Желіско та Юзеф Гофбауер зізнають на обставину, що були присутні при ревізії наплечника Явнича, в якому найдено згадану зброю.

Св. Марія Вілюш, Марія Качмарківна та Адам Барнляк зізнають на обставину, що бачили, як під стодолою сховалося кількох прогульковців. Чи між ними був хто з підсудних, свідки ці не знають. Чи стояли в гурті та чи говорили між собою, свідки цього теж не знають, крім св. Качмарківної, яка зізнає потверджуючо на це питання.

Св. Етка Заґер, купчиха в селі Пневі, зізнає, що до її крамниці в часі подій під Надвірною увійшло було 4 мужчин, одначе їх не може між підсудними пізнати. (Акт обвинувачення каже, що у крамниці були підс. Петрочук, Гайдюк, Вінтонів, Вінтонюк і Гоголь).

Продовження розправи завтра.

Прошаки по приватних домах.

НЮ ЙОРК, 26. червня. (Вл. кор.). Професійні прошаки, які не хочуть ані взятися до праці, ані йти до міських притулків, кинулись тепер на жебри по приватних домах по передмістях, коли поліція почала стежити їх по вулицях в осередку міста. Добродійні орґанізації остерігають загал мешканців перед такими людьми і кажуть, що це в більшій частині налогові алькоголіки та маняки, які хочуть мати повну волю і тому не хочуть ані працювати, ані йти на „ласкавий хліб" до прилюдних притулків і піддатись під контролю міських орґанів.

„Известия" і „Правда" алярмують з приводу протисовітської пропаґанди в Японії.

Уряд Совітського Союзу тепер не думає про війну. Він думає про мир і за всяку ціну змагає до підписання з усіми державами умов про ненапад, а навіть схильний вступити до Ліґи Націй у Женеві, до якої не хоче належати Америка, а яку, як відомо, покинула Німеччина і Японія. Совітський уряд знає, що війна принеслаб йому смерть і саме тому в його плянах є тепер лиш оборонна війна, до якої можуть її присилувати інші держави, але не війна офензивна.

Через те большевицька преса в Льондоні і закордонна пропаґанда Москви негайно счиняє алярм, як тільки денебудь у чужій державі ведеться воєнна, чи тільки протибольшевицька аґітація з метою підготовки воєнного настрою. Саме тепер іде така аґітація в Японії.

Там ставлять у театрах фільмову драму п. н. „Вища воля". З фільмою іде пригадка до японського народу, що тому 30 літ у японсько-російській війні він втратив 100.000 людей, і що тепер знову Совіти грозять Японії „ідеольоґічною небезпекою", себто большевизмом.

Ця пропаґанда в Японії вивела з рівноваги совітську пресу в Москві. Урядовий щоденник „Известия" з незвичайною різкістю виступив проти японської пропаґандової фільми. За ним зараз пішов орґан російської комуністичної партії „Правда", яка пише, що японська фільма має метою скріплення японського мілітаризму для війни проти Совітського Союзу. „Правда" заперечує, начебто Совіти мали якінебудь аґресивні наміри.

Велика промова Гітлера в райхстаґу.

Число вбитих у Німеччині. — Гітлер прощає революціонерам.

БЕРЛІН, 14. 7. ПАТ. Канцлер Гітлер на вступі своєї промови в райхстаґу підкреслив, що криза внаслідок останніх подій у Німеччині зважила би на долі Німеччини. Націонал-соціялістична партія прийшовши до влади, застала повний політичний і господарський розклад. День 30. січня 1933 р. є днем цілковитої ліквідації давньої неможливої системи, а не перебранням влади одного уряду від другого. Це не була нормальна зміна уряду, але уздоровлення старого спорохнявілого режіму. Націонал-соціялісти не захоплювали влади, тільки дійшли до уряду з волі народу. Канцлер заявив, що клопочеться теперішнім і майбутнім Німеччини. Згадав, що націонал-соціялістичний уряд перший мав відвагу приступити до боротьби зі симптомами упадку. До успіхів націонал-соціялістичного уряду слід підходити з міркою того, що наступило би, колиби націонал-соціялісти не перемогли. Нині Німеччина бодай внутрішньо сконсолідована. Коли є помилки в боротьбі з безробіттям, то вони є наслідком того положення, в якім знайшовся уряд. Обговорюючи ввіз сирівців, канцлер заявив, що ґеніяльні німецькі хеміки винайдуть сурогати.

ОСТАННІ ПОДІЇ В НІМЕЧЧИНІ.

Обговорюючи останні події в Німеччині з 30. червня ц. р. Гітлер заявив, що ці події затіяли революціонери, які від 1918 р. хотіли створити з революції постійну професію. Про підготовку до т. зв. другої революції канцлер знав уже давніше і перестерігав Рема, який заявив, що покарає ворохобників. Гітлер поділив націонал-соціялістів на три групи: 1) ворохобники деґенерати, до яких причислив Рема, Гайнеса і Гайна; 2) ворохобники, які повинувалися приказам шефа штабу (Ремові), не знаючи, що він є бунтівником. До третьої групи зачислив усіх чесних гітлерівців, згадуючи шефа тайної політичної поліції Гімлера і нового шефа штабу пробоєвих відділів Ліца. Канцлер виявив теж прізвища тих людей, які були посередниками між ґен. Шляйхером і сусідньою державою Заячим що ген. Бльомберг і райхсвера є аполітичні і найвірніші урядові. Є тільки одна збройна сила в Німеччині, а само: райхсвера і націонал-соціялістична партія. Згадав, що уряд викрив тайні рахунки Рема на 12 міліонів марок. Перед розстрілом ворохобник Уль признався, що мав убити канцлера. Приказ до революції видав Рем в імени канцлера Гітлера. Широку акцію проти уряду в закордонній пресі вів ґен. Бредов. Канцлер підкреслив, що тільки він є провідником пробоєвих відділів і ніхто більше. Вкінці заявив, що підчас останніх подій у Німеччині розстріляно 79 провідників, а три скінчили самогубством. Зпоміж числа 79 розстріляно трьох за знущання над арештованими. Віцеканцлер Папен непричасний до заговору. Гітлер підкреслив, що останні події вважає найболючішими в своєму житті. Одначе простить усім тим, які покаються.

РАЙХСТАҐ ОДОБРИВ АКЦІЮ НІМЕЦЬКОГО УРЯДУ.

БЕРЛІН, 14. 7. ПАТ. Після промови канцлера президент райхстаґу мін. Ґерінґ висловив заяву довіря в імени своїм, провідників партії і цілого німецького народу. Підкреслив, що вожд завжди стане в обороні членів партії. Канцлер Гітлер вислухав з похиленою головою тієї заяви, зворушений промовою мін. Ґерінґа. Вкінці мін. Ґерінґ поставив райхстаґові внесок одобрити рішення уряду та інтервенцію канцлера. Внесок приняв райхстаґ невмовкаючими оплесками та окликами. Після відспівання гимну націонал-соціялістів Ґерінґ замкнув надзвичайне засідання райхстаґу.

По широкому світі.

— До Будапешту приїхала ескадра литовських літаків.

— През. Лєбрен гостив румунського прем'єра Татареску, який з міністром фінансів Славеску веде переговори з Францією у фінансових справах.

— Анґлійська преса одноцушно одобрила промову мін. Саймона.

— Канцлер Гітлер призначив учора членів народнього трибуналу, в якого склад увійшло 12 правників, 5 старшин і 5 капітанів летунства та 5 провідників націонал-соціялістичної партії.

— Ґен. Джонсон у Злучених Державах виступив різко проти канцлера Гітлера. Німецький шарже д'афер домагався вияснення від державного секретаря. Цей запевнив, що ґен. Джонсон не промовляв в імени уряду Злучених Держав.

— Літак з 9-ма пасажирами упав на летовище біля Абердін в Анґлії і почав горіти. Всі пасажири ранені. Летун врятувався.

— Провідника націонал-соціялістичної молоді Гартлєбена викинули з орґанізації за зневаження хреста і вівтаря.

— Колишнього німецького міністра виживлення д-ра Гермеса засудив суд за надуження на 4 місяці вязниці і зворот судових коштів.

— Слідчий суддя повідомив колишнього міністра справедливости Рекольда, що обвинувачує його за надуження впливів.

— Моряки французького контрторпедовця „Воторі" при вивантажуванні стрілен вистрілили з гармати. Куля вбила двох моряків на контрторпедовці „Альбатрос", а третього тяжко поранила.

— Провідник індійського конґресу і співробітник Ґандія Патель вийшов з вязниці на волю.

— У містечку Пловдів у Болгарії викрила влада комуністичну орґанізацію, до якої належало кількадесять вояків місцевого гарнізону. [illegible]

Концентраційний табор — це не цирк.

Воєвода Костек Бернацький про концентраційний табор.

У розмові зі справоздавцем „Іл. К. Ц." воєвода Костек-Бернацький сказав про концентраційний табор у Березі Картуській таке:

„Справа табору це не справа якоїнебудь часописної сенвації. Це не цирк, до якого можна підходити з тією нездоровою, жадною сенвації цікавістю. Тому теж я видав цілу низку розпорядків, які управильнюють справи, що торкаються місця відокремлення в Березі Картуській.

— Та журналісти хотіли би дістатися на місце з журналістичного обовязку.

— Не раджу. Я такого дозволу не дам. Решту управильнюють зарядження, які накладають дуже строгі кари за тих, що хотіли би перейти визначену границю табору".

Дальші транспорти до Берези Картуської.

З Тернополя вивезли в понеділок 9. липня ц. р. біля 50 осіб, майже самих українців до Берези Картуської. З Тернополя вивезли: проф. О. Павлишина, Ілю Кінаша, студента. Володимира Керничного, Фелікса Кордубу і студ. Михайла Рущака. З Березовиці Великої вивезли: студ. Кручового. Зі Збаража д-ра Білинського, лікаря, м-ра Топоровича, адвокатського концiпієнта і студ. В. Пастушенка. З Нового Села вивезли д-ра Івана Яворського, лікаря. У транспорті находилися теж люди з Бережанщини і Скалатщини. З Чорткова вивезли Олександра Дражньовського, студ. богословії і Петра Война, уч. VII. кл. української гімназії.

Жидівські підростки проявляють свою діяльність.

Вибили шиби в Т-ві „Просвіта" у Львові.

В суботу 14. липня ц. р. в год. 3.45 пополудні кільканацять жидівських підростків прибігло під дім Т-ва „Просвіта" у Львові, Ринок ч. 10 і з окликами: „Niech żyje Zachodnia Ukraina, a kto przeciw niej, z tym precz!" кинули кілька каменів у вікна канцелярії Т-ва на першому поверсі, де вибили дві більші шиби. Між підростками було кілька старших дівчат. Після того побігли вони на вул. Ґродзіцьких.

НОВИНКИ

— **Вийшов на волю.** З тернопільської вязниці випустили на волю о. Петра Петрицю, якого арештували на розправі проти Евгена Костецького і товаришів.

— **Виїзд Митрополита Андрія Шептицького до Підлютого коло Перегінська.** Дня 15. липня ц. р. виїхав Впресв. Митрополит Андрій Шептицький зі Львова до Підлютого коло Перегінська, де пробуде до половини жовтня ц. р. Нас просять зазначити, що „Митрополит, виїзджаючи зі Львова до праці в Підлютім, на листи не буде відповідати, хіба на дуже важні і пильні. Так само не буде нікого приймати".

— **З радія.** Праська радіостанція (470,2) передає в неділю 15. липня відчит письменника І. Ольбрахта про Закарпаття. Початок відчиту в годині 20.00. В год. 20.15 концерт закарпатських народніх пісень, які відспіває п-і Синенька-Іваницька.

— **Вистава образів** у павільоні на площі Східних Торгів вже відкрита. Обіймає повну виставу образів бл. п. Л. Дрекслерової та мистців Межровича, Пенкальського, Хрустовського, Станкевичевої, Березовської, Голінської і Косковської. Крім різьби, графіки та мистецьких картин виставлено теж килими з чотирьох шкіл. Вистава відчинена щоденно від 8-ої години рано аж до вечора.

— **Софія Русова в Черніівцях.** По закінченні Українського Жін. Конгресу у Станиславові спинилася по дорозі до своїх дітей, у Букарешті, наша визначна громадянка й педагог, Софія Русова, в Чернівцях, щоб оглянути культурні дорібки, чи краще: культурні останки буковинських українців. „Жін. Громада" устроїла в честь гості чай, на який прибули представники наших культурних установ, студентських товариств та преси, що кожний зокрема витали на буковинській землі дорогу гостю. Від „Жін. Громади" зложила привіт і дарунок (бук. вишивки) п-і Федорович, а студентки з „Запорожа" й „Чорноморя" іменували п. Русову своїм почесним членом і вручили їй ленти-відзнаки. Від „Нар. Дому" говорив проф. Бриндзан, від „СУСОР" п. Якубович, від „Залізняків" п. Л. Гузар, від політичного проводу й ред. „Ради" склав привіт ред. Ю. Сербинюк, від молоді й ред. „Самостійности" п. Квітковський. Усім відповідала зворушено п. Русова, закликаючи до єдности і спільної праці для народу.

— **„Gutenberg-Gesellschaft"** у Майнці, міжнародне наукове товариство досліджування історії друкарства, ґрафіки і ґраверства, вибрало своїм членом доц. УВПІ д-ра В. Січинського. Доц. В. Січинський був постійним співробітником органу (річника) названого т-ва „Gutenberg-Jahrbuch", де умістив кілька розвідок з історії українського ґраверства і сучасної ґрафіки.

— **Україніка.** Чеський тижневик „Nova Svoboda" в ч. 24. з 15. VI. помістив статтю av.: „Ukrajinske socialni demokrace", де подає історію української соціял-демократичної партії. У томуж числі є цікава стаття 1. v.: „Co bude s podkarpatskou mladou inteligenci". — Працю Н. Григоріїва про німецьку кольонізацію на Україні вмістив часоп. „Zahraniční Politika", unor 1934. — Болгарський тижневик „Литературенъ Гласъ" (ч. 238) в Софії, присвятив майже ціле число 120-тим роковинам Шевченка. Число багато ілюстроване портретами нашого поета та ілюстраціями з його життя. В більшій статті проф. Біцілллі подає аналізу поетичної творчости поета. П. Паращук пише про Шевченка-маляра. Д. Шелудко оцінює соціяльно-політичну й національну тенденцію у творчости Шевченка; історично-літературний нарис подав д-р Д. Гаврийски. Стилиян Чілінґіров знайомить з Шевченком-поетом та борцем. Цікава стаття Миколи Т. Балабанова освітлює вплив Шевченка на болгарських будителів. Загально людському значінню Шевченка присвятив статтю Ів. Н. Орлов. Не бракує й перекладів на болгарську мову поезій „Іван Гус" та „Не женися!" Переклад зробив С. Чілінґіров.

— **Зміна границь повітів у тернопільському та станиславівському воєвідстві.** Розпорядком ради міністрів село Бишів вилучили з підгаєцького повіту в терноп. воєвідстві та прилучили до станиславівського повіту в станиславівському воєвідстві. З борщівського повіту вилучили села: Капустинці, Тарнавку та Звягель і влучили до чортківського повіту. З бережанського повіту вилучили села: Дмухавець, Городище та Слобідку, а влучили їх до тернопільського повіту. З підгаєцького повіту вилучили села: Степанів і Увсе. Їх влучили до бережанського повіту. Із скалатського повіту вилучили Сороцько та влучили до теребовельського повіту. З теребовельського вилучили Скоморохи, а влучили їх до чортківського повіту. З тернопільського повіту вилучили Сущин і влучили до теребовельського повіту. Із заліщицького повіту вилучили Милівці, а прилучили їх до чортківського повіту. Із зборівського повіту вилучили Лукавець, Батьків і Маркопіль і прилучили їх до брідського повіту.

— **Справа еміграційних пашпортів.** До централі еміграційного синдикату в Варшаві зголошуються еміґранти з ріжних сторін держави, щоби одержати дозвіл на безплатний еміграційний пашпорт. Тому що цю справу можна залагодити листовно, то всі еміґранти, які стараються одержати безплатний пашпорт, повинні слати свої документи до найблизчого бюра еміграційного синдикату на провінції. На приїзд до Варшави непотрібно видають гроші.

— **Польський держ. театр у Києві,** заснований у 1927 р. для польської меншини на Україні, гостює тепер у Москві. Театр виставляє здебільша пропаґандні пєси „Публичну справу" Бруна Ясенського (польське селянське повстання 1848 р.), „Сімнацятьох" Миколюка (розстріл 17 комсомольців 1920 р.), „Поворот Марка" Куліша (колективізація на Україні) і з мистецького репертуару має тільки Молієра „Ле Буржуа Джентільом".

— **Значки для собак.** Львівський маґістрат пригадує власникам, що їх собаки мусять мати реєстраційні значки. Власників, що їх собаки не матимуть значків, притягнуть до відповідальности, а собак ловитимуть, як безпанських. Значки одержати можна в виділі II-2 міської управи, ратуш II. п. дв. 75.

— **Трагічна смерть.** Дмитро Березюк, родом зі Львова, який їхав з мистецькими виробами візитівок без білету зі Станиславова, виліз на дах вагону перед контрольором і розбив собі голову до мосту за Галичем. Тіло покійного відставлено до найближчої трупарні, а його річи з валізкою складено в комісаріяті поліції у Львові біля залізн. двірця.

— **Краєва хроніка.** У Тисьмениці кинувся під поїзд з причини родинних непорозумінь Осип Рогуш. Колеса розшарпали його. — У Маняві, пов. Надвірна, згинула в лісі хора на епілепсію 23-літня Катерина Урбан, що вибралася на малини. — 4 опришки під загрозою зброї відібрали на дорозі до Рожнітова біля Долини в купців 2000 зол. — На дорозі в Зелеві біля Перемишлян Кипріян Сікорський застрілив нічного сторожа Дмитра Козака, що хотів його зупинити. — У Ланах Німецьких біля Камінки Стр. застрілився 46-літній війт того села Андрій Якобше. Причина, мабуть родинні непорозуміння. — У Снятинці біля Дрогобича на забаві селянин Олекса Дума пробив війта Івана Кліша, а його брат Василь Дума Тимка Липака. Коли Олекса Дума замахнувся ножем на поліціянта Пельца, цей тяжко поранив його багнетом. Усіх трьох ранених селян відвезли до шпиталю в Дрогобичі. Василя Думу арештувала поліція. Причина бійки: особисті порахунки.

— **Ще про розшарпаного петардою.** Як ми вже повідомляли в Бориславі до ворожки Фоглевої прийшов якийсь чоловік і там розшарпала його петарда, яку він мав при собі. Фоглева була ранена. Спочатку думали, що розшарпаний це Микола Янів, який небаром мав відповідати з іншими перед судом за комуністичну агітацію. Польські джерела повідомляють, що про те нібито розшарпаний це Микола Янів, зізнав його брат. Тому що в слідстві виявилися деякі сумніви, слідча влада повела далі слідство та ствердила, що розшарпаний це електромонтер зі Сколього Станислав Сень, який від 1931 р. працював у Бориславі. Сеня пізнала його сестра Катерина Суха, яка живе в Дрогобичі. Сеня бачили останніми часами з цирковцями, та чому він носився з бомбою, невідомо.

— **Жертва грому.** У селі Солуках пов. Долина грім убив Анну Собень, а її чоловіка поразив.

— **Архиеп. візитація літаком.** Як повідомляють закордонні часописи, архиеп Порт-о-Пренс

су на Гаїті Ле Ґуаз перевів візитацію своєї дієцезії на літаку. Візитація тревала 8 днів.

— **Ще про пожежу університету.** Завдяки жертвенному зусиллю студентів, професорів і ректора, підчас пожежі університету у Фрибурґу (Швайцарія), про яку ми вже писали, вдалося вирятувати частину научних збірок і документів, м. і. все улаштування економічного та правничого семинаря. Хоча будівля дуже знищена, виклади відбуватимуться дальше в дотеперішних її салях уже в найближчих днях. Вогонь повстав мабуть з дефекту в електр. світлі.

— **Том Мікс згинув?** Підчас хмаролому в Джексонвіл (Зл. Держави) буревій знищив зовсім намет цирку Тома Мікса. Гадають, що згинув і Том Мікс. У заведенні для божевільних усі хорі дістали атаку божевілля. В місті було ранених около 3500 осіб. Кількасот мусіли перевезти до шпиталю. Буревій понищив електричні й телефонічні проводи.

— **Школи у Франції вимирають!** Французька преса підняла гостру кампанію за редукцією учителів, бо виявляється, що внаслідок постійного спаду уродин, багато шкіл у цій країні не має просто учнів. Так у Вандеї є 77 держ. шкіл, в яких на одного вчителя припадає двоє дітей, а 14 шкіл має учительські склади без учнів. У с. Рошполь 4 вчителів місцевої школи взагалі не вчило, беручи річно загально 28 тис. фр. платні. В с. Понтмен до дів. школи не ходить ніхто, а до хлопячої тільки син учителя й учительки, що беруть 12 тис. фр. річної платні. В окрузі Ардеш є 50 шкіл, в яких вчиться всього 4 дітей; шк. рада хотіла ці школи замкнути, але уряд спротивився тому. Причини цього явища дошукується преса у спаді уродин та в бойкоті держ. шкіл католиками, що мають свої школи.

— **Ріжні вістки.** В Чекно (Мадярщина) у звязку з аферою троєння мужчин ексгумували 30 трупів. На цю вістку дві вдови покінчили самогубством. Арештували багато жінок. — „Матен" повідомляє, що Айнштайнову теорію релятивности оконечно повалив французький вчений Шарль Кавальо, директор політехнічного інституту. — На передмісті Гамбурга Фолькедорфі хотів затроїтися світильним газом воєнний інвалід Вестфаль. Коли поліція та лікарі війшли до хати, настав вибух. Дім завалився, згинуло 8 людей, 5 було ранених.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

о. Маріян Микола Станканинець, ЧСВВ., упокоївся в Бозі в ночі з 20. на 21. червня 1934 в Шикаґу. Покійний походив із Підкарпатської України. Народився 6. грудня 1903, до василіянського Чину вступив 6. серпня 1921 в Мукачеві, звич. обіти зложив 21. березня 1923, врочисті (професійні) 7. квітня 1927, священичі свячення дістав 30. листопада 1930 в Кристинополі з рук перемиського епископа, Ексц. Йосафата Коциловського. Гімназійні (вищі) й реторичні студії відбув у Галичині, у василіянськім монастирі в Лаврові, фільософічні й богословські в Кристинополі. Після того працював один рік (1931) у василіянськім монастирі в Ужгороді, де був префектом і професором гімназійних наук у тамошнім василіянськім інституті. В 1933 р. поїхав до Зл. Держав Півн. Америки, де працював у василіянській церкві в Шикаго й на місіях. — Похорони відбулися 25. червня ц. р. В. Й. П.!

Дописи.

ЛЬВІВЩИНА.

Свято Матері в Борщовичах. Дня 1. липня ц. р. відбулося в Борщовичах (пов. Львів) заходом Кружка „Рідної Школи" перше величаве свято в честь Української Жінки - Матері. Свято почалось піснею-молитвою „О Мати Божа", яку відспівали „наші найменші" — діти з місцевого дитячого садку (2—5 літні), які під вправною рукою учит. Стефи Горбач виконали цілу програму бездоганно. Відтак була „Розмова про маму" — діяльоґ Рузі Токарівської і Левка Стадника. Далі пересунувся нам перед очима гарний похід всієї дітвори під такт пісні „Машеруйте, козаченьки". Не можна поминути і дуже змістового реферату: „Жінка-матір", який прочитала зі зрозумінням та чуттям місцева селянка Стефа Копур. По рефераті почули ми цілу низку пісень і захоплювались гуртовими вправами, полученими зі забавами: „Хто сумує", „Жучок", „Козуня" і т. п. Найбільшою атракцією була деклямація 2-літньої Марусі Сташинської „Мамо, Ти як ангел"..., яка кожне слово виголошувала з якимсь таким дитячим патосом, а по деклямації кинулась своїй мамусі, яка була на салі, на шию зі словом „мамо", що на присутніх зробило глибоке враження. Крім того була ще деклямація Марусі Копур „За ваші труди" і Стефка Качора „Мамці солоденькій", йшла вистава „Свято Матері", яку відіграли діти під проводом своєї „любої тети". І треба подивляти мистецьку гру тих „малпських", що під умілим проводом зуміли дати більше, як можна було сподіватись. Найкращі були: Ірина Токарівська, Маруся Токарівська і Місьо Качор. — Свято закінчилось живим образом „Боже великий"... Треба зазначити, що борщовичани останніми часами поступили значно вперід і є надія, що при такій праці, як тепер там ведеться, небаром стануть одною з кращих громад у львівському повіті.

Присутній.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.
Нечинний з причини ферій.

Театр Ріжнородностей.
Нечинний з причини ферій.

Кіна.

АПОЛЬО: „Голос засудження".
АТЛЯНТИК: „Буритель".
ВАНДА: „Блакитний експрес", „Навіжена дівчина".
КАСІНО: „Гніздо залюблених".
КОЛІСЕИ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Баль бідних діжечок" (із Містенгет), Барту в Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „Маскарада кохання", та ревія.
МІРАЖ: „Навіщо працювати" (Фліп і Флеп) „Біла легія".
МУЗА: „Професор у кабареті" (Бастер Кітон).
ПАН: „Усміх щастя", „Дама-Кер".
ПАЛЯС: „Пробоєва бриґада Захарова".
ПАСАЖ: „Тайна спальні" та ревія.
СВІТ: „Завойовники просторів", „Фліп і Флеп як вломники".
СОНЦЕ: „Давид Гольдер" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Магараджа з Раппуру" з Борисом Карловом та оперетка „Поштар з Тиролю".
ХИМЕРА: „Цвітка степу" (Чарльз Фарел).
УТІХА: „Сховайте ваші смутки" та ревія.

Закордонне радіо.

Неділя, 15. липня 1934.

Відень (506,8) 11·20, 12·30 Концерт. **Братислава** (298,8) 17·30 Симф. концерт, **Прага** (470,2) **20·00 Закарпаття (виголосить Ольбрахт). 20·15 Народні пісні.** **Париж** (1649) 18·00 Концерт. **Білгород** (439,8) 17·00, 18·30 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 20·00 Концерт, **Гамбург** (331,9) 11·00 Хоральні пісні, **Кеніґсвустергавзен** (1571) 11·30 Камер. музика, **Ляйпціґ** (382,2) 17·30 Квартет, **Мінхен** (405,4) 10·40 Музика, спів 17. 18. століття, **Штутґарт** (522,6) 18·35 Фортепян, 20·00 „Дер Фремденфірер" оп. Цірера, **Будапешт** (549,5) 17·00 Циг. музика, 20·25 „Весела вдовичка" оп. Леґара, **Мілянo** (368,6) 22·00 Легка музика, **Рим** (420,8) 17·00 Інстр.-вок. концерт.

Понеділок, 16. липня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 19·50 Концерт, 18·00 Сучасна китайська музика, **Братислава** (298,8) 12·30. 21·10 Концерт, **Прага** (470,2) 20·50 Два фортепяни, **Париж** (1649) 16·30 Концерт, Спів. ресітал, **Атльона** (531) 20·00, 20·50 Ірляндські пісні, 21·40 Ірляндська музика, **Білгород** (439,8) 18·00 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 14·15 Вокальний концерт, 18·30 Давня музика та пісні, **Ґайльсберг** (291) 20·10 Балади, пісні, **Кеніґсвустергавзен** (1571) 17·30 Концертова суїта Шуберта, **Ляйпціґ** (382,2) 19·00 Камер. музика, 20·45 Серенади, **Мінхен** (405,4) 17·50 Спів, 18·30 Нар. пісні, **Будапешт** (549,5) 17·00 Концерт оп. оркестри, 20·00 Спів, 23·20 Циг. музика, **Мілянo** (368,6) 13·00 Тріо, 22·00 Міжнар. музика, **Рим** (420,8) 12·30 Квінтет, 17·00 Інстр. вок. концерт.

Львівське радіо.

Неділя, 15. липня 1934.

8·30—9·55 Ранішня авдиція, 11·57 Сиґнал часу, 12·05 Метеорольоґ. комунікат, 12·10 Муз. поранок (орхестра, фортепян), 13·00 Гарна природа в музиці, 13·10 Легка музика, 13·45 „Італія, країна сонця моря та гір", 14·00 Караїмські пісні, музика, 14·20 Концерт сальон. музики, 15·00 Хліборобство в Совітах, 15·15, 15·35 Нар. музика з гр. плит, 15·45 Рільнича скринька, 16·00 Година легкої музики з гр. плит, 17·03 Сільва рерум, 17·10 Концерт солістів (музика, спів), 18·00 „На дністрянській пляжі" (фейл.), 18·12 Гр. плита, 18·15 Джезова музика на два фортепяни, 18·45 Літературне життя Кракова, 19·00 Всячина, 19·15 Легка музика, орхестра, фортепян, пісоньки, 20·00 Вибрані думки, 20·12 Популярний концерт, орхестра, спів, 20·50 Веч. денник, 21·02 На веселій львівській хвилі, 22·00 Почт. техн. скринька, 22.15, 22·16 Спортові вістки, 22·30 Танкова музика з гр. плит, 23·05 Танкова музика.

Понеділок, 16. липня 1934.

6·30—8·25 Ранішня авдиція, 12·03 Метеорольоґ. вістки, 12·10 Танкова й легка музика, 13·05 Славні співаки (гр. пл.), 14·00 Вістки про експорт, 14·05 Збіжева біржа, 16·00 Концерт сільської орхестри, 17·00 Для дітей: „Семко й Мошко", (на осн. Жеромського), 17·15 Скрипка, 17·40 Спів (Аніка Арні, сопран), 18·00 Балачка „Жінка на Мадярщині", 18·15 Камер. концерт, 18·45 Балачка Бр. Вінавера, 19·00 Всячина, 19·40 Сальонова музика з гр. пл., 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Фейл. „Будьмо молоді", 20·12 Легка музика (фортепян, орхестра), 21·02 Чудеса Пулав і Казімежа, 21·12 Концерт (орхестра; спів — Беноні, бас), 22·00 Літер. фейл. „У боротьбі із шкідливим мітом про почту". 22·15 Танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові в приватних оборотах 5·26½—5·28 зол.

Німецькі марки 193·00—200·00, фр. франки 34·80—35·00, шв. франки 171·50—172·50, фунти стерлінги 26·60—26·80, австр. шилінги 98·00—100, чеські корони 21·60—22·00, рум. леви 37·50—39·00, ліри 45·50—46·50.

Золото: Доляри 8·91—8·93, Франки фр. 34·40—35·00 Дукати 82·20—83·00, Корони 36·50—37·20, Рублі 45·50—46·50.

Срібло: Корони 0·28, Фльорени 0·70, Рублі 1·20.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 14. липня ц. р. кооперативам платив за:

1 к.	десер. масло	1·90 зол.
1 л.	молока	0·13 „
1 л.	сметани	0·55 „
1 к.	яєць	2·30 „

Тенденція на масло і яйця вдержана, на молоко і сметану слаба.

Маслосоюз повідомляє, що від 14. липня ц. р. платить своїм доставцям **за 1 кг.** живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові (вул. Б. Ґловацького 23):

Курята	(пара курят важить не менше як 1·20 кг.) за 1 кг.	0·90	зол.
Кури	I кляса „	0·80	„
„	II „ „	0·60	„

Тенденція спокійна.

ОПОВІСТКИ

Відізд зі Львова на оседю на Остодорі є дня 17. ц. м. (вівторок), год. 7·15 рано. Збірка на Гол. Двірці в год. 6·15. Відізд зі Стрия в год. 10·05. Збірка в Брошневі год. 11·30. **Управа.** 52

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів. Ринок 10.